



Sygn. akt II CSKP 183/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski

SSN Tomasz Szanciło (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa E.L.
przeciwko M.W. i N.W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 listopada 2021 r.,
skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Okręgowego w S.
z dnia 15 maja 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

I. oddala skargę kasacyjną;

**II. zasądza od E.L. na rzecz M.W. i N.W. kwoty po 1.350 zł
(jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 września 2015 r. Sąd Rejonowy w S. oddalił powództwo E.L. o zapłatę i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z.W. cierpiał na chorobę alkoholową od 21. roku życia i miał ciągłe opilstwo, co miało wpływ na charakter jego pisma. Przez kilka lat przed śmiercią pozostawał w konkubinacie z E.L.. Z.W. prowadził działalność handlową na targowisku „T.” w S., posiadając dwa punkty sprzedaży ubrań. Stoisko na tym targowisku najmowała powódka, która jednak nie posiadała podpisanej umowy. W dniu 12 października 2007 r. „T.” sp. z o.o. w S. (dalej: T.) i Z. . zawarli dwie umowy o prowadzenie wspólnej inwestycji, polegającej na przebudowie targowiska „T.”, położonego w S. przy ul. Ś., wraz z wykonaniem niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej, zadaszeniem części ciągów pieszych oraz wybudowaniem zgodnie z projektem nowych pawilonów handlowych oznaczonego na projekcie inwestycji: (i) nr 3, w którym to pawilonie miał zostać wydzielony punkt handlowy o powierzchni 21,73 m², (ii) nr 4, w którym to pawilonie miał zostać wydzielony punkt handlowy nr 4C o powierzchni 33,16 m². Prawo własności tych punktów handlowych miało zostać ustanowione na rzecz Z.W. mocą odrębnej umowy przenoszącej własność, po zakończeniu realizacji inwestycji i rozliczeniu się finansowym Z.W. z T.. Zgodnie z § 3 umów Z.W. zobowiązał się partycypować w kosztach inwestycji w kwotach: 38.355,62 zł netto plus należny VAT, stanowiącej koszt wybudowania punktu handlowego nr 3 w pawilonie handlowym nr 3C oraz 58.530,72 zł netto plus należny VAT, stanowiącej koszt wybudowania punktu handlowego nr 3, w pawilonie handlowym nr 4.

W dniach 15 lutego i 5 maja 2008 r. powódka przekazała Z.W. kwoty 42.000 zł i 30.000 zł tytułem pożyczki, zaś Z.W. podpisał dwa weksle, w których zobowiązał się zapłacić na zlecenie E.L. te kwoty, przy czym weksle nie zawierały daty płatności. W dniu 20 maja 2008 r. Z.W. oświadczył, że równowartość wykupu obu weksli na powyższe kwoty stanowi przekazanie przez niego wszystkich praw i obowiązków w stosunku do T. dotyczących wynajmu i odsprzedaży kontenera nr 25 mieszczącego się na targowisku „T.”. Pod oświadczeniem znajdowały się podpisy Z.W. i powódki. Zarówno E.L., jak i Z.W., wskutek podpisania tego oświadczenia, uważali, że Z.W. ostatecznie jest zobowiązany spłacić zadłużenie wobec E.L. z tytułu pożyczonych od niej kwot poprzez przeniesienie w przyszłości własności jednego z pawilonów na targowisku „T.”.

Z.W. zmarł w dniu 2 sierpnia 2008 r. Spadek po nim nabyły na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza jego córki N.W. i M.W. w udziałach po 1/2. Spis inwentarza nie został sporządzony. Wartość stanu czynnego spadku po zmarłym wynosiła 178.243,60 zł. W dniu 21 sierpnia 2008 r. M.W. udzieliła swojej matce B.W. pełnomocnictwa m.in. do składania wszelkich oświadczeń związanych z prawami wchodzącymi w skład spadku po Z.W..

Pismem z dnia 29 sierpnia 2008 r. powódka poinformowała pozwane, że spadek po Z.W. obciążony jest długami, w tym wynikającymi z zaciągniętych zobowiązań wobec T. oraz weksli z dnia 15 lutego i 5 maja 2008 r., w łącznej kwocie około 170.000 zł, zwracając się w związku z tym o wstrzymanie się z rozporządzaniem spadkiem po zmarłym do czasu uregulowania wszystkich zobowiązań. Pismem z dnia 8 września 2008 r. powódka wezwała pozwane do zapłaty do dnia 15 września 2008 r. kwoty 72.000 zł, wynikającej z wystawionych weksli. Następnie, pozwem wniesionym do sądu w dniu 10 grudnia 2008 r., w sprawie o sygn. akt I C (...), E.L. wiośła o zasądzenie solidarnie od M.W. i N.W. ww. kwoty z ustawowymi odsetkami od dnia 16 września 2008 r. oraz kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazała, że Z.W. wystawił weksle własne zobowiązujące go do zapłaty powódce kwot 42.000 zł i 30.000 zł. Wyrokiem z dnia 31 maja 2010 r. Sąd Rejonowy w S. uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym i oddalił to powództwo, zaś Sąd Okręgowy oddalił apelację powódki wyrokiem z dnia 2 listopada 2010 r. W uzasadnieniu wyroku podniesiono, że powódka nie wskazała w precyzyjny sposób stosunku podstawowego, a ponadto zasłaniała się abstrakcyjnością zobowiązania wekslowego i dopiero w odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty po raz pierwszy wspomniała o pożyczce przez Z.W. od niej wskazanej kwoty. Postanowieniem z dnia 13 października 2011 r., II CSK 159/11, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej powódki do rozpoznania.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Przy czym za niezasadny uznał zarzut powagi rzeczy osądzonej zgłoszony przez pozwanego, gdyż co prawda przedmiotem obu spraw jest kwota 72.000 zł, lecz podstawą faktyczną w niniejszej sprawie nie jest zobowiązanie wekslowe, a wyłącznie umowa pożyczki

łącząca powódkę z Z.W.. Na powódce spoczywał zatem obowiązek wykazania, że pożyczyla Z.W. kwotę 72.000 zł. Ustalając autentyczność podpisu Z.W. na oświadczeniu, gdyż stosowny zarzut w tym przedmiocie zgłosiły pozwane, Sąd Rejonowy oparł się na opinii biegłego. Powódka uprawdopodobniła więc za pomocą pisma okoliczność zawarcia umowy pożyczki z Z.W. na łączną kwotę 72.000 zł.

Sąd I instancji oddalił jednak powództwo wobec ustalenia, że w dniu 20 maja 2008 r. doszło do odnowienia (nowacji) stosunku zobowiązaniowego łączącego powódkę i Z.W., za czym przemawiają charakterystyczne elementy treści oświadczenia z tej daty. Co prawda, w treści wskazanego dokumentu nie wyrażono wprost, że towarzyszące mu czynności prawne zostały dokonane w celu umorzenia dotychczasowego zobowiązania zapłaty na rzecz powódki kwoty 72.000 zł, to zdaniem Sądu Rejonowego, sformułowania „równowartość wykupu weksla” i „przekazanie wszystkich praw i obowiązków”, a także precyzyjne wskazanie dotychczasowych podstaw zapłaty kwot 30.000 zł i 42.000 zł, przy jednoczesnym wskazaniu równowartości tychże kwot jako świadczenia powódki, interpretowane zgodnie z dyrektywą zawartą w art. 65 § 2 k.c., prowadzą do konkluzji, iż zgodnym zamiarem stron było umorzenie zobowiązania z umów pożyczki opiewających na te kwoty i dokonanie nowacji tego zobowiązania w postaci przekazania powódce przez Z.W. praw i obowiązków przysługujących mu w stosunku do T.1, a dotyczących możliwości wynajmu i sprzedaży kontenera nr 25, położonego na targowisku „T.”, w zamian za uiszczoną przez powódkę kwotę 72.000 zł. Sąd Rejonowy uznał przy tym, że potwierdzeniem nowacyjnego charakteru przedmiotowego oświadczenia jest również spójna i niesprzeczna treść zeznań świadków. Ze względu na śmierć Z.W. nie doszło jednak do przeniesienia własności przedmiotowego kontenera. W związku z tym doszło do wygaśnięcia obowiązku zwrotu kwot wynikających z umów pożyczki z dnia 15 lutego i 5 maja 2008 r., a miejsce tego obowiązku zajęła umowa przedwstępna przeniesienia własności nieruchomości. Powódka nie mogła skutecznie domagać się zwrotu kwoty udzielonej pożyczki, gdyż stosunek obligacyjny, na którym opierała swoje żądanie, wygasł wraz z dokonaniem nowacji.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację powódki i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd II instancji podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji, co do faktu przekazania Z.W. środków finansowych kwalifikowanych przez powódkę jako umowa pożyczki, a także, że wykreowany w ten sposób stosunek prawny wygaśł wskutek dokonania czynności prawnej w dniu 20 maja 2008 r., gdyż oświadczenie woli Z.W. i E.L. stanowiło odnowienie w rozumieniu art. 506 § 1 k.c. Sąd Okręgowy podkreślił, że przy nowacji strony muszą wyrazić zamiar umorzenia istniejącego zobowiązania, przy czym zamiaru stron zawarcia umowy odnowienia nie można domniemywać, musi on zostać dostatecznie uzewnętrzniony. Możliwe jest jednak, aby zamiar nowacji był wyrażony w sposób dorozumiany, byleby był wyraźny, wskazując na wolę nowego i odmiennego sposobu spełnienia świadczenia, dogodnego dla obu kontrahentów.

Sąd Okręgowy uznał, że w wyniku złożenia przez Z.W. oświadczenia, iż równowartość wykupu weksli stanowi przekazanie wszystkich praw i obowiązków powódce w stosunku do spółki T. dotyczących wynajmu i odsprzedaży kontenera, doszło do odnowienia. Nie sprzeciwia się temu reguła, że przy braku wyrażnie ujawnionej woli stron, w razie wątpliwości poczytuje się, iż zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie stanowi odnowienia (art. 506 § 2 k.c.). Z oświadczenia z dnia 20 maja 2008 r. jasno bowiem wynika, jaki był zamiar stron. Dokładnie opisano zobowiązanie Z.W. względem powódki, jak również dokładnie wskazano uprawnienia Z.W. przeniesione na powódkę celem spłaty należności tej ostatniej zabezpieczonych wekslami. Tego typu oświadczenia nie mogą budzić wątpliwości, mając na uwadze treść art. 65 § 2 k.c. Sąd Okręgowy zwrócił przy tym uwagę, że w zasadzie wszyscy przesłuchiwani w sprawie świadkowie wskazywali, iż złożone oświadczenie w dniu 20 maja 2008 r. miało na celu „zwolnienie” Z.W. z obowiązku zwrotu otrzymanych sum, w zamian za przeniesienie wszystkich praw i obowiązków do pawilonu na targowisku „T.”. Oceniane zobowiązanie nie dotyczyło przy tym przeniesienia nieruchomości, a jedynie uprawnień wynikających z umowy dzierżawy stanowiska handlowego na tym targowisku i własności kontenera, który nieruchomością nie jest.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku w całości wniosła powódka, zarzucając:

1) naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 316 § 1, art. 321 i art. 382 k.p.c., polegające na pominięciu okoliczności wynikających z postępowania dowodowego przeprowadzonego przed Sądem II instancji, z którego wynika, że pozwane nie uznały, iż doszło do nowacji zobowiązania wynikającego z umów pożyczek i dlatego uznały roszczenie powódki o zwrot kwoty 28.562,64 zł, wpłaconej za Z.W. z tytułu realizacji umowy o prowadzenie wspólnej inwestycji nr [...] dotyczącej punktu handlowego 4C na targowisku „T.”;

2) obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 i 506 k.c., przez błędną interpretację, polegającą na przyjęciu, że można domniemać zamiar stron i ustalić, iż nastąpiła nowacja, mimo treści art. 506 § 2 k.c., i że można przyjąć, iż nastąpiło wygaśnięcie dotychczasowego zobowiązania, mimo że nowe zobowiązanie nie powstało.

Powołując się na powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwane wniosły o jej oddalenie i zasądzenie od powódki kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna, jako niezasadna, podlegała oddaleniu.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że zarzut odnoszący się do naruszenia przepisów postępowania był związany z zakwestionowaniem oceny materiału dowodowego. Po pierwsze, w aktualnym stanie prawnym art. 233 § 1 k.p.c. nie może stanowić skutecznej podstawy kasacyjnej. Nie chodzi tu jedynie o sytuację, w której skarżący wprost powołuje ten przepis, ale również o te zarzuty, w których - pod pretekstem naruszenia innych przepisów (zarówno procesowych, jak i materialnych) – zostaje zakwestionowana ocena dowodów. W ramach kontroli

kasacyjnej Sąd Najwyższy nie kontroluje bowiem samej oceny dowodów, a jedynie jej legalność. Skarżący może zatem zakwestionować sposób zebrania materiału dowodowego z naruszeniem przepisów regulujących postępowanie dowodowe; w takim wypadku jego obowiązkiem jest przytoczenie tych przepisów i wyjaśnienie, jaki wpływ na treść rozstrzygnięcia to naruszenia miało. Zgodnie bowiem z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 *in fine* k.p.c.). Tak więc wszelkie zarzuty dotyczące oceny materiału dowodowego nie miały jakichkolwiek podstaw prawnych.

Co więcej, jeżeli chodzi o powołany w skardze kasacyjnej art. 382 k.p.c., to zarzut odnoszący się do tego przepisu może wypełniać podstawę kasacyjną tylko w wypadku pominięcia przez sąd II instancji części zebranego w sprawie materiału. W związku z tym strona powołująca się na naruszenie tego przepisu powinna wskazać materiał dowodowy, który został przez ten sąd pominięty przy wydaniu wyroku i wykazać, że popełnione uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy (zob. np. postanowienia SN: z 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999, nr 9, poz. 146; z 7 lipca 1999 r., I CKN 504/99, OSNC 2000, nr 1, poz. 17). Uzasadniając swoje stanowisko, sąd odwoławczy nie ma jednak obowiązku odniesienia się odrębnie do każdego dowodu przeprowadzonego w toku postępowania sądowego (omówienia każdego dowodu) zarówno gdy podziela ocenę dowodów dokonaną przez sąd I instancji, jak i wtedy, gdy się z nią nie zgadza, niemniej ma obowiązek wskazać przyczyny, dla których w odmienny sposób ocenił materiał dowodowy i które dowody za tym przemawiały. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jednoznacznie wynika, z jakich przyczyn Sąd Okręgowy, dzieląc stanowisko Sądu Rejonowego, uznał, że doszło do odnowienia, powołując stosowne dowody na poparcie zajętego stanowiska.

Poza tym, ewentualna kwestia uznania kwoty 28.562,64 zł nie ma znaczenia dla oświadczenia podpisanego przez Z.W. i odnowienia zobowiązania. Fakt powstania nowego zobowiązania w miejsce poprzedniego (umowy pożyczki) wynika wprost z oświadczenia podpisanego przez E.L. i Z.W. w dniu 20 maja 2008

r. Istotna była, o czym będzie mowa poniżej, wola stron tej umowy wyrażona w momencie jej zawarcia. Ewentualne stanowisko następców prawnych jednej ze stron przedstawione kilka lat później nie ma żadnego wpływu na oświadczenie woli złożone przez ich poprzednika prawnego. Wyłącznie od woli składającego oświadczenie, a nie osób, które weszły w jego prawa, zależało, jaki skutek prawny miał zostać wywołany w wyniku tego oświadczenia. Stanowisko następców prawnych nie może mieć zatem wpływu na treść oświadczenia woli poprzednika prawnego.

Podstawowy był zatem zarzut dotyczący obrazy - zdaniem skarżącej - przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 i 506 k.c., przy zastosowaniu których Sądy *meriti* doszły do wniosku, że oświadczenie stron z dnia 20 maja 2008 r. stanowiło umowę odnowienia.

Zgodnie z art. 506 § 1 k.c., jeżeli w celu umorzenia zobowiązania dłużnik zobowiązuje się za zgodą wierzyciela spełnić inne świadczenie albo nawet to samo świadczenie, lecz z innej podstawy prawnej, zobowiązanie dotychczasowe wygasa (odnowienie). Pomijając dopuszczalną w świetle poglądów doktryny, przy zastosowaniu w drodze analogii art. 519 § 2 pkt 1 k.c., możliwość odnowienia w wyniku zawarcia umowy przez wierzyciela z osobą trzecią w celu zmiany dłużnika (skoro osoba trzecia ma możliwość zwolnienia go z zobowiązania, świadcząc na jego rachunek), odnowienie, które jest umową, może zatem - w świetle art. 506 § 1 k.c. - wystąpić w jednej z dwóch podstawowych postaci:

1/ jako umowa, na podstawie której dłużnik zobowiązuje się spełnić inne świadczenie,

2/ jako umowa, na podstawie której dłużnik zobowiązuje się spełnić to samo świadczenie, co dotychczas, ale z innej już podstawy prawnej.

Niezależnie jednak, z którym przypadkiem mamy do czynienia w konkretnej sytuacji, dotychczas istniejące zobowiązanie wygasa, a dłużnika obciąża obowiązek spełnienia świadczenia wynikającego z nowego zobowiązania, którego treść jest odmienna od poprzedniego. Decydujące znaczenie dla stwierdzenia, czy doszło do odnowienia, należy przypisać woli stron. Jeżeli strony miały

stanowczy zamiar zaciągnięcia nowego zobowiązania w miejsce dotychczasowego, to zmiany treści stosunku prawnego mogą być nawet niewielkie. Istotne jest, aby zobowiązanie, które powstało wskutek odnowienia, różniło się od poprzedniego.

Konieczną przesłanką nowacji jest zatem animus novandi, a więc zamiar wygaszenia dawnego zobowiązania przez zaciągnięcie nowego. Ponieważ odnowienie podlega ogólnym regułom obowiązującym przy zawieraniu umów, a brak jest szczególnych wymagań co do formy tego rodzaju umowy, to zamiar nowacji może wynikać wprost z wyraźnego oświadczenia stron, ale może być również dorozumiany i wynikać w sposób niewątpliwy z okoliczności sprawy, byleby został dostatecznie uzewnętrzniony. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 stycznia 2000 r. , XI CKN 315/98 (OSP 2000, Nr 10, poz. 145), zmiana przedmiotowo-istotnych części umowy, decydujących o jej rodzaju, powoduje odnowienie zobowiązania. W sytuacji, gdy zmiana treści umowy idzie tak daleko, że zmienia się jej essentialia negotii, animus novandi wynika już z samego faktu zmiany i nie potrzeba wyraźnej deklaracji umorzenia jako celu nowej umowy. Skoro bowiem strony zmieniają przedmiotowo istotną treść umowy, to tym samym chcą umorzyć stosunek dawny przez zawiązanie nowego.

Należy przy tym mieć na uwadze, że zgodnie z regułą interpretacyjną zawartą w art. 506 § 2 zd. 1 k.c., w razie wątpliwości zmiana treści dotychczasowego zobowiązania nie jest odnowieniem. Innymi słowy, zamiar dokonania nowacji musi wynikać z oświadczeń woli stron, przy czym nie jest niezbędnym warunkiem wskazanie wprost przez strony, że dokonują tego w celu umorzenia poprzedniego zobowiązania, jeżeli zmiany co do treści stosunku prawnego łączącego strony jednoznacznie wskazują na taki właśnie cel stron umowy.

Odnosząc powyższe do oświadczenia znajdującego się w aktach sprawy (z dnia 20 maja 2008 r.), w pierwszej kolejności zauważenia wymaga, że Sady ustaliły, że pod dokumentem znajdował się własnoręczny podpis Z.W.. Skoro tak, to przechodząc do analizy wykładni oświadczenia powódki i Z.W., nie ulega wątpliwości, że chodziło o odnowienie w powyższym rozumieniu. Z treści oświadczenia (k. 21) wprost wynika, że osoby te uznały, iż równowartość kwot

wykupów weksli z dnia 15 lutego i 5 maja 2008 r., tj. 42.000 zł i 30.000 zł, stanowiła „przekazanie przez Z. W. wszystkich praw i obowiązków E.L. w stosunku do spółki T. dotyczących wynajmu i odsprzedaży kontenera nr 25 na targowisku T.”. Bezspornie, co ustaliły Sądy obu instancji, a czym Sąd Najwyższy był związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), powyższe kwoty powódka przekazała w ramach umowy pożyczki (art. 720 § 1 k.c.). Z.W. był zatem zobowiązany zwrócić tę samą ilość pieniędzy, a więc pożyczoną mu kwotę. Zabezpieczeniem były weksle wystawione przez pożyczkobiorcę na rzecz pożyczkodawczyni. Z oświadczenia z dnia 20 maja 2008 r. wynika natomiast zupełnie inne zobowiązanie Z.W., którym nie miał być już zwrot kwoty 72.000 zł, ale przeniesienie na powódkę wskazanych praw i obowiązków związanych z prawem do miejsca na targowisku „T.” i prawem do pawilonu handlowego („kontenera”).

Zamysłem i wolą stron umowy z dnia 20 maja 2008 r. było umorzenie dotychczasowego zobowiązania Z.W. i zastąpienie go nowym. Sądy meriti nie miały w tej kwestii żadnych wątpliwości i brak było podstaw, aby tę ocenę zakwestionować, co oznacza, że nie mógł znaleźć zastosowania art. 506 § 2 k.c. Sądy obu instancji opisały dokładnie dowody, które przemawiały za tym stanowiskiem, także w kontekście art. 65 § 2 k.c. (w szczególności dowodu z zeznań świadków). W orzecznictwie za utrwalony można uznać pogląd przyjmujący za obowiązującą tzw. kombinowaną metodę wykładni oświadczeń woli, stanowiącą koncepcję pośrednią między metodą subiektywną i obiektywną (zob. np. uchwałę 7 sędziów SN z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, OSNC 1995, nr 12, poz. 168; wyroki SN: z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 614/08, OSNC 2010, nr 2, poz. 32; z 10 czerwca 2011 r., II CSK 568/10, OSNC-ZD 2012, nr B, poz. 40; z 27 czerwca 2014 r., V CSK 433/13, niepubl.; z 31 maja 2017 r., V CSK 433/16, niepubl.).

Wbrew zarzutowi zawartemu w skardze kasacyjnej, wykładnię przeprowadzoną przez Sąd Okręgowy należy podzielić. Została ona dokonana ww. metodą, z uwzględnieniem wytycznych wskazanych w art. 65 § 1 i 2 k.c., zaś w skardze kasacyjnej nie zawarto wywodów, które mogły podważyć tę wykładnię. Skoro Z.W. miał nie zwracać powódce kwoty 72.000 zł, albowiem

zobowiązał się przenieść na nią prawa i obowiązki wskazane w umowie nowacji, to chodziło jednocześnie o umorzenie poprzedniego zobowiązania (z tytułu umowy pożyczki). Doszło zatem do zmiany essentialia negotii stosunku prawnego łączącego powódkę z Z.W.. Twierdzenie skarżącej, jakoby w oświadczeniu miało chodzić o „kontener”, czyli „kawałek żelaza”, nie ma żadnego uzasadnienia już chociażby z tego względu, że w oświadczeniu mowa była o odsprzedaży kontenera na targowisku „T.”. Sąd Okręgowy słusznie wskazał, że stronom chodziło o uprawnienia wynikające z umowy dzierżawy oraz prawo własności kontenera (a sam kontener nieruchomością nie jest). Tego rodzaju prawa - jako prawa majątkowe - mogą być przedmiotem obrotu. Nie zmienia tego okoliczność, że w umowach o prowadzenie wspólnej inwestycji zostały wskazane inne numery pawilonów, skoro były to jedynie numery projektowane, a oczywiste jest, że stronom oświadczenia chodziło o pawilon na targowisku „T.”.

To, że ostatecznie nie doszło do przeniesienia na powódkę tych praw i obowiązków, było spowodowane śmiercią Z.W.. Przeniesienie tych praw i obowiązków przez jego spadkobierców na T. można byłoby rozpatrywać w kontekście wejścia do spadku długu spadkowego, niewywiązania się przez spadkobierców ze zobowiązania umownego w stosunku do kontrahenta zmarłego i ich ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej w stosunku do powódki jako wierzyciela, ale pozostawało to poza niniejszą sprawą.

Całkowicie nieudowodnione było twierdzenie skarżącej, że w oświadczeniu z dnia 20 maja 2008 r. chodzić by miało o zabezpieczenie roszczeń powódki z tytułu przekazanych kwot. Nie wynika to w żaden sposób z treści oświadczenia - brak było jakichkolwiek postanowień dotyczących zabezpieczenia wierzytelności, a ponadto nie wskazano w jakich przypadkach uprawnienia i obowiązki w nim wskazane przejdą definitywnie na powódkę. Oświadczenie nie miało charakteru warunkowego, stanowiąc o bezwarunkowym przeniesieniu uprawnień. Co więcej, nie odnosiło się do umowy o wspólnym prowadzeniu inwestycji, a zgoda spółki T. - wbrew twierdzeniom skarżącej - nie miałyby wynikać z § 3 ust. 9 umowy o wspólnej inwestycji, gdyż to postanowienie dotyczyło zupełnie innej kwestii. Jeżeli chodzi o

przeniesienie wierzytelności (art. 509 § 1 k.c.), to wymagane jest porozumienie wierzyciela i osoby trzeciej, a zgoda dłużnika nie jest wymagana.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 105 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).

jw